

Bild: Loran Batti, Story AB

G - 21 scener från Gottsunda

Dokumentärfilmaren Loran Batti återvänder till sin uppväxtort Gottsunda för att skildra barndomsvännerna och deras liv. Det är påtagligt att de vuxit åt olika håll. Loran har utbildat sig och arbetar som filmare, medan vännerna lever kvar i en fördjupad utsatthet som kantas av kriminalitet.

G - 21 scener från Gottsunda är en dörr på glänt till både miljöerna och tankarna hos dem som lever i och nära gängkriminalitet, men också en berättelse om att välja sin egen väg och samtidigt försöka förstå sin historia.

EN FILMHANDLEDNING FRÅN SVENSKA FILMINSTITUTET
Rekommenderad för åk 9 och gymnasiet.

Om filmhandledningen

Den här filmhandledningen vänder sig till lärare och elever i årskurs 9 och på gymnasiet. Du kan själv som pedagog anpassa frågor och uppgifter så att de passar din specifika elevgrupp. Handledningen innehåller material för ökad kunskap om filmmediet och det dokumentära berättandet. Den innehåller också frågor som kan knytas konkret till olika skolämnen och till diskussioner om värdegrund och identitetsskapande. Flera av frågorna är ganska avancerade och krävande, men det står dig fritt att formulera om dem så att de blir mer lättbegripliga om det behövs. Det är inte heller meningen att alla frågor ska ”betas av”, utan du väljer själv de uppgifter och övningar som du tycker är relevanta.

Handling

Filmaren Loran Batti är uppvuxen i Uppsalaförorten Gottsunda, en av Sveriges mest våldsdrabbade platser. Trots att den ibland omnämns som en ”no go zone” (diskussion och kunskap om denna term finns i ett avsnitt senare i handledningen) ser vi i filmen att det snarast är tvärtom – polisnärvaron är betydligt högre än i en välbärgad villaförort eller ett genomsnittligt radhusområde.

Loran har flyttat från Gottsunda för länge sedan. Han bor i Göteborg med sin fru, har utbildat sig och påbörjat en karriär som författare och filmare. Anledningen till att han återvänder är, enligt egen utsago i början av filmen, att skildra den samhörighet han fortfarande känner med förorten och människorna där. Han hävdar att det är speciellt och unikt att växa upp i en sådan miljö med en ovanligt stark sammanhållning. Han tänker sig att man skapar en speciell identitet när man är född i Sverige av invandrade föräldrar. Samtidigt upplever han och hans kamrater att de är avskärmade från det som de betecknar som ”svenskarna” och det svenska samhället. Lorans återseende med de gamla vännerna får honom dock att omvärdera sin romantiserade bild av området, uppväxten och den dominerande livsstilen bland dem. Han följer med på kriminella utflykter med vapensmuggling och dokumenterar det delvis med sin kamera. Han för samtal med såväl lokala rap-artister och deras unga fans som med sina gamla vänner, som i varierande grad är inblandade i gängbrottslighet. Loran kör gamla bekanta från och till fångelset och ger deras röster utrymme i filmen.

Ju längre tiden går, och ju mer han pratar med sin vän ”Björnen”, desto mer inser Loran att hans uppväxt – och kanske ännu mer uppväxten för dagens barn i samma förort – på inget vis präglas av erfarenheter eller kunskaper som är det minsta värdefulla i livet utanför den specifika miljön. Bit för bit möter han sanningen om varför

han lämnat detta bakom sig. Det här blir också drivkraften till att berätta om varför de som är kvar gör ett annat val. Loran börjar fundera på vad en barndom i ett utsatt område egentligen innebär. Vilken start ger det en i livet och hur påverkar den vilka val man upplever sig ha? Vilken typ av tillvaro rustas man för med erfarenheter av att leva nära våld och kriminalitet i bagaget?

Samtidigt blir Lorans mamma och fru alltmer oroliga över att det ska hända honom något i samband med arbetet med filmen. Slutligen behöver han också själv ställas inför det han är mest rädd för, risken att någon av hans närmaste vänner från förr ska dö.

Filmens form och innehåll

Läroplanen för såväl högstadiet som gymnasiet föreskriver att eleverna ska tillägna sig kunskaper om vårt samhälle, de villkor människor lever under och hur samhället är organiserat. Skolan ska även ”främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse”. Ett etiskt perspektiv är också något som ska genomsyra undervisningen i alla ämnen där det är relevant och ”elevernas förmåga till personliga ställningstaganden” som främjas.

För samtliga dessa kunskaper utgör filmen *G – 21 scener från Gottsunda* ett utmärkt diskussionsunderlag. Att se, samtala om och analysera film och dokumentärt berättande är dessutom en bra utgångspunkt för att utveckla kunskaper om och vidga förståelsen för rörlig bild och mediekommunikation. Förmågan att tolka och avkoda budskap kan sägas vara grunden för all källkritik.

Filmens form och innehåll

Den dokumentära formen

Filmerna är en sorts kollage som består av 21 scener eller situationer där Loran intervjuar olika personer i förorten Gottsunda eller följer med i situationer som händer där. I analoga, skakiga klipp får vi även se mer poetiska skildringar av det nya liv som han valt. Här får vi bland annat se Lorans fru som han längtar efter medan han gör filmen.

- Diskutera filmens [bildeestetiska aspekter](#). Hur är bilderna? Känns de tillrättalagda och i förväg uttänkta, eller mer [spontana och verklighetsnära](#)? Hur hade filmen blivit annorlunda om fotot varit [ljusare](#), klarare och skarpare? Eller om [kameran](#) oftare varit längre bort från det som händer?

- Det finns två röda trådar som berättarmässigt håller

Klipp 1
Källa: Story AB

ihop filmen. De är knutna till varsin person. Vilka är trådarna? Vad berättar klippen och kollagen som visas när vi får höra Lorans telefonsamtal med sin fru? På vilket sätt är de annorlunda än resten av filmen? Vad ger det er för tankar och upplevelse att samtalen med Björnen ibland ligger som voice over över andra bilder, till exempel olika allmänna klipp som gestaltar förortsmiljön?

- Se [klipp 1](#). Diskutera vilka olika etiska hänsyn Loran kan ha behövt ta under filmarbetet.
- Se [klipp 2](#). Diskutera vad Loran menar med att just han måste göra filmen. Vilket är hans unika perspektiv? Diskutera hur ni tror att det känns för Lorans fru, och för hans mamma. Vad är de rädda för? Skulle han klara att göra filmen utan deras stöd?
- Gör en individuell skrivuppgift där ni reflekterar över vad det skulle kunna innebära att arbeta med ett projekt

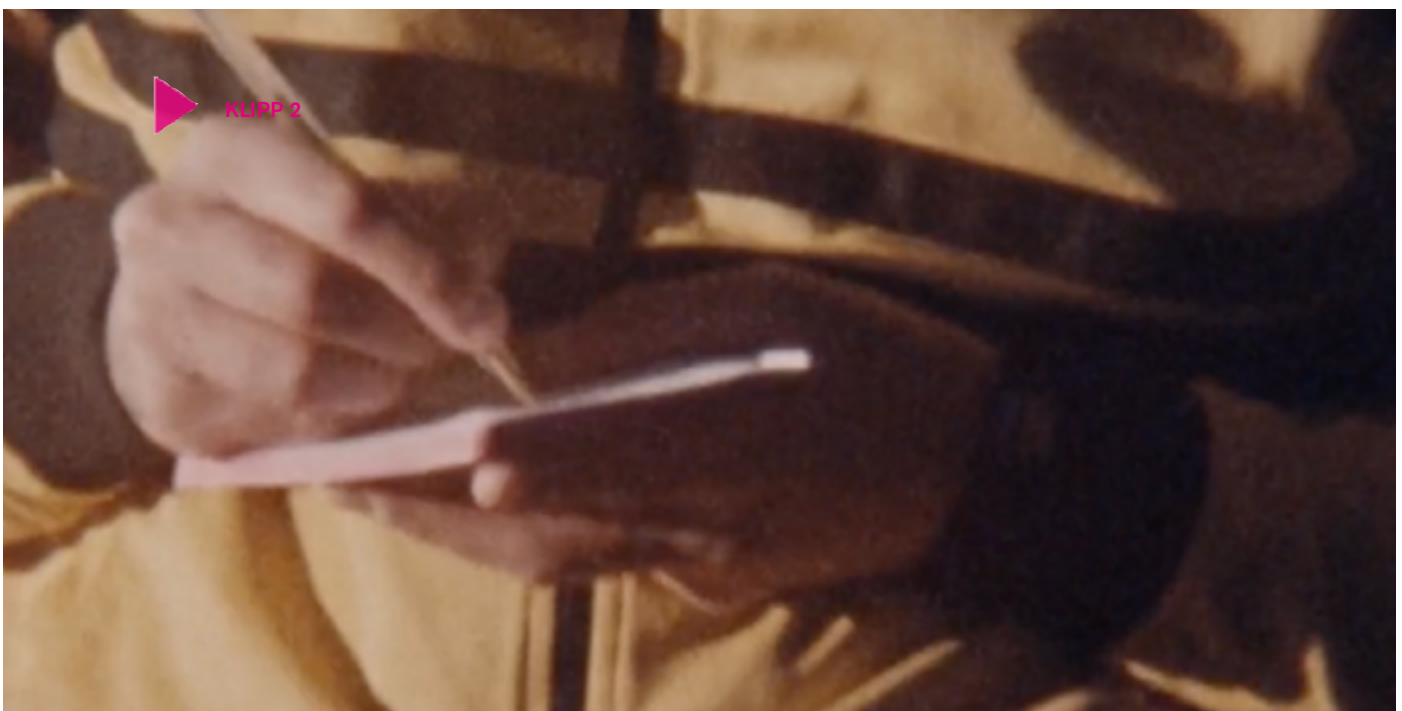
i fem års tid. Kan ni föreställa er något som ni skulle hålla på med så länge, och vad skulle det vara? Eller finns det redan något som ni har hållit på med i fem år, och hur har den aktiviteten/det intresset förändrats för er och förändrat er under de åren?

Ursprung, identitet, etnicitet, klass, plats

I filmen gestaltas på flera sätt hur etnicitet, ursprung, klass, identitet och plats är sammanvävda. Identiteten upplevs som specifik för att den är kopplad till ett icke-svenskt ursprung, och till en viss plats som delas med andra med liknande identiteter.

Inom samhälls- och humanioraforskning finns ett tanke- mässigt angreppssätt att studera maktrelationer och hierar- kier utifrån ett centrum- och periferiperspektiv. Man ser på en privilegierad och/eller dominant position som centrum och en marginaliserad position som periferi. Till exempel kan vit erfarenhet sägas utgöra centrum, och därmed den plats varifrån de flesta berättelser om verkligheten och antaganden om denna görs, medan erfarenhet av att rasi- fieras utgör en sorts periferi – ett marginaliserat perspektiv. Lite mer information och exempel finns i länken till NE:s artikelintroduktioner (artiklar finns att läsa om skolan har prenumeration på NE, men även introduktionerna kan vara upplysande). Det finns även forskare som påpekar att den här teorin också i sig kan visa på maktstukturer, när vissa röster ges tolkningsföreträde att formulera vad som är "centrum" och vad som är "marginalen" medan andra perspektiv förbises (i slutet av handledningen finns vidare lästips också om detta).

En annan tongivande teori inom de här forskningsfälten är att alla kategoriseringar vi gör – av till exempel etnici-

Klipp 2
Källa: Story AB

Klipp 3
Källa: Story AB

tet, klass, kön och så vidare – sker på basis av en sorts kontrastprincip: utländsk får sin betydelse genom att det kontrasteras mot svenskhet, barn utgör den grupp som inte är vuxna, sjuk är den som avviker från vad som i ett visst sammanhang räknas som friskt och kvinna blir den som inte kan kategoriseras som man.

Introducera de här sätten att reflektera kring vår sociala verklighet för eleverna. Fördjupa förståelsen genom att göra någon eller några av övningarna.

- Se [klipp 3](#). Diskutera i grupper vad som är centrum respektive periferi i det som nämns i klippet. Om förorten är periferin, vad är då centrum? Vilka röster finns det i periferin, och vilka finns det i centrum? Vilka olika berättelser bär de rösterna? På vilket sätt kan vi utifrån det som sägs i klippet förstå förortsbornas perspektiv som ett marginaliserat, perifert sådant? Vems perspektiv är i så fall det centrala? Handlar periferi och centrum om ifrån vilket håll man tittar, och vem som ritar kartan så att säga?

- Se [klipp 4](#). Prata i grupper om vad ”ursprung” innebär – för er och för barnen i filmen. Var kommer man ifrån? Handlar det om var man är född eller var ens föräldrar är födda? Barnen (som troligt är födda i Sverige) verkar ändå anse sig komma från andra länder, varför då? Vad tror ni att deras utseende, sätt att prata och omgivningens/den allmänna diskussionen om ”svenskhet” på ett politiskt och medialt plan har för betydelse för hur de uppfattar sig själva? Varför tjarar flickan som håller i kameran om var de kommer ifrån tills de förstår att de ”ska” svara Gottsunda?

- I filmen får vi se en plats där människor med en mång-

fald av olika nationaliteter, etniciteter och kulturella bakgrunder lever sida vid sida – det som förenar dem är främst att de inte upplever sig som ”svenskar”. Diskutera vad detta ord kan betyda, ordagrant och i olika sammanhang. Vad är det att vara svensk? Varför tror ni att det finns barn som är födda i Sverige och som de facto inte har invandrat hit, som ändå inte ser sig ”svenskar”? Vilka saker i omgivningen kan det ha att göra med?

- Titta i helklass på statistiken från 2023 över utrikes födda som bor i Sverige. Vilka nationaliteter överraskar er på 20 i topp och varför? Vilka andra skäl (privata och strukturella) än flykt från krig eller fattigdom kan det finnas att invandra till ett land?

- Gör en individuell skrivuppgift och reflektera kring begreppet identitet. Vilka omständigheter, människor och platser i ens liv påverkar ens identitet? Är kön, sexualitet, etnicitet och liknande kategoriseringar verkligen det som vi själva upplever som vår identitet ”inifrån”? Vilken roll

Klipp 4
Källa: Story AB

Klipp 5
Källa: Story AB

spelar sådant vi varit med om, och de människor vi delat olika upplevelser med, för vår identitet? Är identitet och personlighet nödvändigtvis en gång för alla fastslagna tillstånd och uppfattningar om oss själva, eller hur kan de förändras? Vad spelar omvärldens syn på oss och reaktioner på våra val och beteenden för roll för vår känsla av identitet?

Samhälle och individ

Filmen pekar på det eviga dilemmat med vem som egentligen har ansvaret för livsomständigheterna – samhället eller individen. Samhället kan ses som en sorts struktur som gör det lättare att följa vissa vägar och göra vissa val, på gott och ont. Det finns förväntningar, barriärer och fallgropar som vi navigerar emellan och genom. Men, som Loran själv är ett exempel på, finns det även sätt att bryta sig loss från vissa strukturer och välja något annat – individen har trots allt viss makt över den egna situatio-

nen, åtminstone inom vissa gränser. Det handlar om att ta reda på vad man vill och göra val för egen del.

- Se [klipp 5](#). Vad innebär klassklyftor? På vilka sätt finns det en klyfta mellan barn som växer upp i miljöer som Gottsunda och barn som växer upp i mer välbeställda miljöer? Försök komma på fler saker än de ekonomiska. Vad finns det mer som ger status och självförtroende? Vad är viktigt för att kunna ha fler valmöjligheter senare i livet? Vad innebär trygghet, för ett barn och för en vuxen?

- Läs på Wikipedia om begreppet ”no-go-zoner”. Varför kategoriserar man områden på detta sätt och vad får det för konsekvenser? Fundera över om förortsområden som Gottsunda verkligen kan jämföras med de tre internationella exempel på sådana zoner som anges i artikeln. Varför eller varför inte? Varför tror ni att killarna i filmen ironiserar över begreppet?

- Diskutera i helklass vilka förklaringar ni kan se, i filmen och i samhällsdebatten i stort, till den alltmer utbredda gängkriminaliteten i Sverige. Vilka förklaringar köper ni och varför? Hur upplever ni att filmen försöker förklara situationen i Gottsunda? Vad handlar det om utöver fattigdom? Vilket ansvar och vilka möjligheter har individen respektive samhället att ändra på situationen, och vad behövs för att förändring ska ske?

- Se [videohälsningen från regissören](#) och svara på hans fråga. Diskutera antingen i mindre grupper och redovisera era svar för klassen, eller gör en individuell skrivuppgift på temat ”Följ ditt hjärta” – vad kan stå i vägen, och på vilket sätt? Vad står i vägen för dem som är kvar i Gottsunda och vad har gjort att Loran har hittat en väg därifrån? För att återkoppla svaren till Loran, maila dem till info@story.se.

Bild:Story AB

TIPS PÅ FÖRDJUPNING

Se

Dröm vidare (Rojda Sekersöz, 2017, Sverige)
Ungdomsdrama om gemenskap och utanförskap. Läs filmens [handledning](#).

Medan vi faller (Mathieu Kassovitz, 1996, Frankrike)
Drama om makt, segregation och våld. Läs filmens [handledning](#).

femton noll tre nittonde januari två tusen sexton (Marius Dybwad Brandrud & Petra Bauer, 2024, Sverige)
Dokumentär om gängvåldets konsekvenser för anhöriga.

Shapeshifters (Sophie Vuković, 2017, Sverige) Dokumentär om identitet, hemlängtan och migration.

Flyktingar och svensk emigration på Filmarkivet.se, skolmaterial med arkivfilmer från när svenskar emigrerat till andra länder.

Läsa

Tills alla dör (Diamant Salihu, 2021, Mondial), reportagebok om gängkriminalitet.

Prinsessan på höjden (Frida Söderlund och Natalie Klockars, 2024, Polaris), en inifrånskildring om att bryta sig loss från gängkriminalitet.

Ett ord för blod (Faysa Idel, Daniel Fridell och Theodor Lundgren 2024, Lind Co), om att leva som anhörig i ett krig mellan kriminella nätverk i Sverige.

Där jag kommer ifrån: Kriget mot förorten (Per Wirtén, 2010, Albert Bonniers Förlag), reportagebok som ifrågasätter kategoriseringarna av stad och förort som centrum och periferi.

Lyssning och länkar

[Intervju med Loran Batti](#) för P1 Kultur, Sveriges Radio 5 september 2024

[Teorier om centrum och periferi i NE](#)

[Wikipedia om begreppet "no-go-zoner" i Sverige och internationellt](#)

[Lägesbild över utsatta områden](#) (nedladdning under artikeln), Polismyndigheten 2023

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Sverige, 2024

Manus, regi & foto: Loran Batti

Producenter: Göran Hugo Olsson, Melissa Lindgren

Klippning: Andreas Jonsson Hay

Kompositör: Johan Caroe

Dramaturg: Bikkie Samson

Tekniska fakta

Längd: 80 min

Censur: Från 15 år.

Sverigepremiär: 2024-09-06

Distribution: Story AB

Filmen kan också finnas i utbudet hos din mediecentral.

REDAKTION

Text: MK Cornelius

Redaktör: Rebecka Bülow

Svenska Filminstitutet, november 2024

KONTAKT

---

filmiskolan@filminstitutet.se

filminstitutet.se/filmpedagogik

Observera

Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar.

Här kan ni lära er mer om hur en hittar och bokar film för visningar i lärande sammanhang.

filminstitutet.se/skolbio